

Universiteit Utrecht

Jeugdparticipatie op voetbalverenigingen

Explorerend kwalitatief onderzoek naar ervaring en beleving van de A-, B- en C-jeugd

De Vries, I. A. M. D. (3681874)

Meussen, N. M. M. (3587738)

'T Hart, B. (3547493)

Van den Toren, S. J. (3695077)

Juli 2013

Universiteit Utrecht

Faculteit Sociale Wetenschappen

Bachelorthesis Pedagogische Wetenschappen (200600042)

Thesisbegeleider: Dr. P. L. M. Baar

Tweede beoordelaar: Drs. C. Tijsseling

Abstract

Youth participation at the soccer society benefits the individual juvenile member, the team and the society. Youth participation is perceived as organizing activities at the football club. This study examined the needs, motivations and perceptions of juvenile members and executives of three sports clubs in relation to youth participation. The overall objective is to gain insight into the extent, nature and motivation of youth participation in football clubs and to formulate specific priorities for the KNVB to promote youth participation in football for A-, B- and C-youth. Document analysis, questionnaires and interviews were conducted. In total there are 150 questionnaires and 21 interviews held. Results showed that the most important motivation for youth participation was pleasure. The A-, B- and C-youth had no need for participation, while the executives found it necessary for continuity and progress. A recommendation for increasing youth participation is awareness of the opportunities.

Key words: youth participation, football, ABC-youth, executive, KNVB

Jeugdparticipatie op voetbalverenigingen

De Koninklijke Nederlandse Voetbalm Bond (KNVB) is de grootste sportbond in Nederland en zorgt in samenwerking met 3400 verenigingen dat voetbal voor iedereen aantrekkelijk is op zowel sportief- als sociaalgebied (KNVB, 2007; 2009). De KNVB is geïnteresseerd in jeugdparticipatie op de voetbalvereniging, om die reden heeft zij opdracht gegeven voor dit onderzoek. Verschillende partijen kunnen belang hebben bij jeugdparticipatie op voetbalverenigingen. In dit onderzoek wordt jeugdparticipatie gedefinieerd als deelname aan processen van invloed, besluitvorming en activiteiten en betrokkenheid bij andere mensen over zaken die kinderen en jongeren raken vanuit hun individuele of collectieve leefomgeving (Chawla, 2002; Hart, 1997; Lansdown, 2001; Ranjani, 2000). Deelname kan zich uiten in de jongeren inspraak gunnen of een stem geven in de beoefening van hun sport. Dat stem geven kan verschillende vormen aannemen zoals: deelname aan besluitvorming aan de hand van commissies of jeugdraden, een mening geven over de kwaliteit van een training, meedenken en meedoen in de selectie van teams, scheidsrechter zijn bij de F'jes en het corrigeren van wangedrag. Daarnaast gaat het om het verantwoordelijk voelen en betrokken zijn bij deze processen (Buisman, 2004).

Voetbalclubs dragen niet alleen verantwoordelijkheid voor het prestatiebeleid maar hebben ook op sociaal gebied een taak te vervullen. Buisman (2004) maakt hierbij onderscheid tussen opvoeden in en door sport. Het opvoeden in sport gaat meestal vanzelf, doordat het kind onbewust door regels en opdrachten wordt beïnvloed. Opvoeding door sport wordt door Buisman (2004) uitgelegd als het bewust inzetten van sportpraktijken om opvoedingsdoelen te bereiken. Met deze opvoedingsdoelen worden onder andere het kunnen samenwerken, solidariteit, verdraagzaamheid en fair play bedoeld.

Jeugdparticipatie heeft meerdere belangen. Allereerst zal het kindbelang duidelijk gemaakt worden. Huidige sportverenigingen kunnen gezien worden als een *pedagogische civil society* (De Winter, Kroneman, & Baerveldt, 1999). Een pedagogische civil society is dat deel van de samenleving waar burgers (kinderen, jongeren, ouders en andere volwassenen) in vrijwillige verbanden verantwoordelijkheid nemen voor het pedagogisch klimaat waarin het goed opvoeden en opgroeien is, in samenwerking met of juist als tegenkracht tot overheden (gemeenten, de jeugdsector en het welzijnswerk), bedrijven en andere civil society organisaties, bijvoorbeeld sportverenigingen (Hillhorst & Zonneveld, 2013). Het doel hiervan is het vergroten van kansen en het voorkomen en aanpakken van uitval van jeugdigen, dit wordt bereikt door ontplooiing, zelfstandigheid, zelfverwerkelijking, zelfcontrole, medezeggenschap en door inspraak van de jeugd te bevorderen (Buisman, 1995;

De Winter, 1995). De pedagogische functie van sport is dat kinderen belangrijke vaardigheden kunnen aanleren, zoals het nemen van verantwoordelijkheid, het nakomen van afspraken, het leren samenwerken en het verhogen van het doorzettingsvermogen (Van der Klein, Mak & Van der Gaag, 2011). De Winter (2011) pleit dat het in opvoeding, onderwijs en jeugdbeleid om meer zou moeten gaan dan enkel gedrag. Jeugdparticipatie is een leerproces waarin kinderen leren om zich actief met de omgeving bezig te houden en betrokken te worden. Jeugdparticipatie is een middel om kinderen kansen te bieden zich te ontwikkelen op verschillende gebieden (De Winter, 2007). Vanuit een sociaalpedagogische invalshoek is het belangrijk om kinderen centraal te stellen, aangezien jeugdigen burgers-inwording zijn (de Winter, 1995). Een dergelijke visie moet altijd ten bate zijn van het kind (Langeveld, 1979). In een visiedocument van de KNVB staat het kind centraal en daarbij wordt opgemerkt dat de trainer er te allen tijde is voor het kind en niet andersom (KNVB, 2007). Dit betekent binnen het voetbal dat kinderen de kans dienen te krijgen om zich te ontwikkelen tot betrokken, autonome, oordeelkundige en verantwoordelijke leden van de vereniging (Langeveld, 1979). Dit kan door actief te sporten, aangezien kinderen er plezier uit kunnen halen, er fit door blijven en sociale contacten leggen (KNVB 2007; 2009). Daarnaast is jeugdparticipatie ook een middel om kinderen de kans te bieden om zich te ontwikkelen, zo leren ze verantwoordelijkheid te nemen voor zichzelf en het team en worden ze betrokken bij de individuele voetbalontwikkeling. Jeugdparticipatie is als recht opgenomen in het Verenigde Naties [VN] verdrag inzake de rechten van kinderen, waaronder artikel 12: het belang en recht op meningsuiting in zaken die kinderen (persoonlijk) aangaan (VN-verdrag inzake de rechten van kinderen, zoals geciteerd in De Winter, 1995). Als de jeugd de kans krijgt om te participeren en actief kan deelnemen in besluitvormingsprocessen ontstaat er een verbeterde dienstverlening vanuit de vereniging (Percy-Smith, 2007).

Naast het kindbelang is er ook een teambelang. Het is mogelijk dat voor jongeren de vereniging gezien wordt als niets meer dan hun eigen team. Belangen van de vereniging staan wellicht niet zo centraal voor de jeugd binnen het eigen team. Echter kan het wel zo zijn dat veranderingen in het team van invloed zijn op de vereniging en andersom (Guzzo & Dickson, 1996). Uit onderzoek blijkt dat de competentie in sport sterk gerelateerd is aan het succesvol zijn in relaties met leeftijdsgenoten en geaccepteerd worden door leeftijdsgenoten (Weiss & Duncan, 1992). Daarnaast blijkt dat vroege adolescenten erg beïnvloedbaar zijn door hun teamgenoten (Brustad, Babkes, & Smith, 2001). Een positieve houding van een teamgenoot tegenover jeugdparticipatie zou hierdoor kunnen zorgen voor een sneeuwbaaleffect.

Naast de teambelangen zijn er ook verenigingsbelangen met betrekking tot

jeugdparticipatie. Deze komen naar voren in het onderzoek van Baar (1996; 2003) naar sportuitval. De grootste groep uitvallers geeft aan dat de oorzaak van hun stoppen bij de vereniging ligt. De aanname is dat betrokkenheid van jongeren de verenigingsbinding versterkt, dit zal effect hebben op het wel en wee en het voortbestaan van de vereniging (Baar, 1996; 2003). Vrijwilligerswerk wordt bij sportverenigingen vaak in verband gebracht met de mate waarin men betrokken is bij de vereniging (Hoogendam & Meijs, 1998; Van den Heuvel & Van der Poel, 1999). Wanneer de kwaliteit van het verenigingsaanbod hoog is, zullen jongeren waarschijnlijk eerder geneigd zijn iets voor de club 'terug' te doen. Zonder actieve jongeren is er vaak geen toekomst voor de vereniging, door de uitval kan de continuïteit van de vereniging gevaar lopen. Potentiële kaderleden verdwijnen op deze manier en het is niet zeker of die ooit nog terugkomen bij de vereniging (Baar, 2003). Duijvenstijn (2002) geeft aan dat in de praktijk maar weinig jeugdleden zitting hebben in commissies en besturen, terwijl ze vaak een groot deel van het ledenbestand vormen. In het onderzoek wordt geconcludeerd dat het inzetten van jongeren sportverenigingen veel voordelen biedt, want 'jongeren weten wat jongeren willen', 'jong geleerd is oud gedaan', 'vele handen maken licht werk' en 'jongeren zorgen voor een frisse wind'. Wanneer jongeren zich bezig houden met de eigen ontwikkeling, wordt er verwacht dat dit ten goede komt aan de sportontwikkeling. De vereniging is erbij gebaat dat talent wordt ontwikkeld om uiteindelijk door te kunnen stromen naar de profclubs (Duijvenstijn, 2002).

Uit onderzoek blijkt dat sport in de hedendaagse westerse cultuur zeer invloedrijk is. Dit komt voor een belangrijk deel door de grote mate van vrije tijd. Moderne sporten zijn een combinatie geworden van onder andere vermaak, educatie en morele training (Coakley, 1998). Crum (1992) herkent twee stromingen; aan de ene kant de versporting van de samenleving die gericht is op de wedstrijd sport en de individuele topprestaties en aan de andere kant de ontsporting van de samenleving, dit is een meer hedonistische instelling waarbij de prestatie- en wedstrijdgerichte sportbeoefening plaatsmaakt voor een visie die zich richt op plezier en lustvol genieten. Coakley en Pike (2007) maakt eenzelfde soort onderscheid, namelijk formeel en informeel sporten. Het formele sporten overstijgt veelal het primaire doel, namelijk plezier. Bij het informele sporten staat persoonlijke ontwikkeling en vriendschap centraal. Bij de sportverenigingen vindt er een toenemende mate van individualisering plaats, waardoor verenigingsleden op eigen voorwaarden mee willen doen aan teamsporten (Crum, 1992). De KNVB en verenigingen doen er goed aan om mee te ontwikkelen, om op deze manier het beleid aan te laten sluiten bij de jeugd. De huidige manier van beleidsvoering van de KNVB en de verenigingen wordt veelal bepaald door

zelfreferentialiteit. Dit verwijst naar de neiging van mensen of organisaties om de omgeving waar te nemen vanuit het eigen perspectief, vanuit een vanzelfsprekend idee over wat belangrijk is en wat niet (Van Woerkum, 2000). Wilke (1992) legt hierbij verband tussen de structuur van organisaties en zelfreferentialiteit. Wanneer bijvoorbeeld de structuur van voetbalverenigingen weinig flexibel is, wordt er vermoedelijk minder open gestaan voor veranderingen in de omgeving. Het is mogelijk dat er sprake is van een discrepantie tussen de belevingswereld van het bestuur en die van de spelers. De nieuwe ‘bottom-up’ visie kan weerstand bieden aan deze discrepantie en stimuleert de interactieve beleidsvorming (Edelenbos & Monnikhof, 2001; Van Woerkum, 2000). Interactieve beleidsvoering, waarbij jongeren met de vereniging in contact komen, kan leiden tot een betere manier van samenwerken. De KNVB wil onder andere de maatschappelijke verantwoordelijkheid in alle voetbalactiviteiten verankeren en een scherper doelgroep- en vraaggericht voetbalaanbod bieden. Daarnaast worden zelfstandigheid en betrokkenheid gestimuleerd om de jeugdparticipatie te doen toenemen (KNVB, 2009). Mede hierdoor bestaat er een groot belang voor jongeren om te participeren binnen de sportvereniging. Verder kan het scherpere doelgroep- en vraaggericht voetbalaanbod bekeken worden aan de hand van veranderende normen en waarden in de moderne samenleving. De aanname is dat de jongeren van tegenwoordig mondig genoeg zijn om mee te denken over het beleid. De jeugd wordt nu als mondiger ervaren dan een aantal decennia geleden. Het mondige kind is een zelfstandige consument met eigen verlangens en wensen (Weijers, 2001).

De algemene doelstelling van dit onderzoek is inzicht verkrijgen in de mate, aard en motivatie van jeugdparticipatie bij voetbalverenigingen en het formuleren van concrete aandachtspunten voor de KNVB ter bevordering van jeugdparticipatie in de voetbalsport bij de A-, B- en C-jeugd. Jongeren van 13 en 14 jaar behoren tot de C-jeugd, jongeren van 15 en 16 jaar behoren tot de B-jeugd en jongeren van 17 en 18 jaar behoren tot de A-jeugd. Motivatie wordt hierbij onderverdeeld in beleving, waardering en draagvlak. De beleving bestaat uit de ervaringen, de meningen over deze ervaringen vallen onder waardering en het draagvlak is in hoeverre jeugd- en kaderleden jeugdparticipatie ondersteunen en jeugdparticipatie willen. Binnen dit onderzoek worden kaderleden gezien als bestuurs- en commissieleden en trainers, coaches en leiders. De maatschappelijke relevantie bestaat uit het komen tot aandachtspunten voor de KNVB en voetbalverenigingen. De verschillende eerder genoemde kind-, team- en verenigingsbelangen zijn de leidraad voor dit onderzoek. Er zal onderscheid gemaakt worden tussen A-, B- en C-jeugd en daarnaast ook tussen jongens en meisjes. Verscheidene onderzoeken geven aan dat meisjes meer belang hechten aan de

sociale aspecten van de sportdeelname (Allen, 2003; Wylleman, De Knop, Degreef, Dyck, & Theeboom, 1990). Daarnaast laat onderzoek van de KNVB (2012) zien dat de grootste uitval ontstaat bij de C-jeugd en zich voortzet in de B- en A-jeugd. Voor de KNVB, waar prestaties hoog in het vaandel staan (KNVB, 2009), is het belangrijk om het sociale aspect niet te onderschatten met het oog op, voornamelijk, meisjesvoetbal.

De eerste doelstelling van deze studie is inzicht verkrijgen in de mate en aard van jeugdparticipatie onder jongeren op de drie verenigingen. De aard van jeugdparticipatie gaat over de verschillende activiteiten en taken die uitgevoerd of georganiseerd worden door jeugdleden en over de zaken waarin ze inspraak hebben; het gaat hierbij om een inventarisatie van de feitelijke jeugdparticipatie. De mate zegt iets over de schaal waarop de verschillende praktijken van jeugdparticipatie plaatsvinden. Dit wordt geoperationaliseerd door middel van wat jeugdleden doen voor de vereniging, organisatie en beleid van de vereniging, de cultuur en sfeer op de vereniging, aanbod van de vereniging en de persoonlijke ontwikkeling. Om tot dit inzicht te komen kan onder andere gekeken worden naar de participatieladder van Hart (1992). Hart noemt de volgende acht treden: manipulatie, decoratie, afkopen, informeren, raadplegen, adviseren, coproduceren en (mee) beslissen. De eerste drie treden vallen onder schijnparticipatie, omdat kinderen zelf geen invloed kunnen uitoefenen, er wordt alleen deelgenomen. De overige treden komen steeds dichterbij het volwaardig deelnemen aan processen van activiteiten, invloed en besluitvorming (Hart, 1992). Er wordt verwacht dat de drie geselecteerde verenigingen zich boven de schijnparticipatie zullen bevinden (KNVB, 2012). De mate van jeugdparticipatie kan zich uiten in de aard van jeugdparticipatie.

De tweede doelstelling is inzicht verkrijgen in de motivatie voor jeugdparticipatie ten aanzien van jeugdparticipatie. Zoals eerder genoemd, wordt motivatie opgesplitst in beleving, waardering en draagvlak ten aanzien van jeugdparticipatie, bijvoorbeeld: Hebben jeugdleden inspraak in de training? Hoe waarderen ze deze inspraak? En willen ze wel inspraak in de training? Uit de literatuur komen verschillende motieven naar voren om te gaan sporten: het sociale aspect, aanleren van (technische) vaardigheden en plezier (Assor, Vansteenkiste, & Kaplan, 2009; Gillet, Vallerand, Amoura, & Baldes, 2010; Steenbergen, De Knop, & Elling, 2001; Wylleman et al., 1990). Volgens het *'educational model'* van Weiss en Murphy (1995) verloopt de motivatie tot deelname aan sport via bepaalde stappen. Ten eerste is het kind gemotiveerd om zijn vaardigheden te verbeteren. Als het kind de vaardigheden beheerst dan is positieve bekrachtiging hierop van ouders, vriendjes, trainer of coach belangrijk, zodat het kind op zijn eigen sportbeleving wordt beïnvloed. Het internaliseert een eigen beloningssysteem, waarbij realistische verwachtingen van eigen doelen en competenties

gesteld kunnen worden (Weiss & Murphy, 1995). Het model stelt dus dat het kind een intrinsieke motivatie heeft om te sporten, maar hierbij ook afhankelijk is van stimulerende of ontmoedigende omgevingsinvloeden. In het rapport *De Generatie@* (Wilbrink, 2001) wordt specifiek ingegaan op motieven van jongeren om deel te nemen aan vrijwilligerswerk. Voor jongeren zijn belangrijk: sociale contacten, actief zijn, het verbreden van de horizon, het krijgen van inzicht in de beroepskeuze, de oefenplek, het curriculum vitae, studiepunten, certificaten en scholing. Al deze zaken uiten zich in de motieven: exploratie, zoekgedrag, waarden en normen, relaties en concrete aansluiting bij de eigen beleevingswereld.

Meisjes hechten meer belang aan het sociale aspect en jongens juist meer aan het competitieaspect (Allen, 2003; Wylleman et al., 1990). Dit geldt ook voor het participeren op de vereniging (Clary, Snyder & Stukas, 1996; Fletcher & Major, 2004). Ook leeftijd heeft invloed op de motivatie. Kinderen in de leeftijd van 13-14 jaar (C-jeugd) geven aan de motieven zelfrealisatie, identificatie en competitie belangrijk te vinden (Longhurst & Spink, 1987). De oudere jeugd geeft aan meer te zien in het groepsaspect, zoals het samen zijn met leeftijdsgenoten. Daarnaast worden er verschillende uitvalmotieven genoemd bij verschillende leeftijden. De jongere kinderen tot 16 jaar stoppen vaker in verband met sportgerelateerde problemen, zoals problemen tijdens de training. Oudere kinderen van 17 en 18 jaar stoppen vaker vanwege interesse in andere sporten (Wylleman, De Knop, Theeboom, & Degreef, 1993). Ouders zijn een belangrijk motief om te beginnen met sporten (De Haan, Van Iersel, & Horvers, 1996) maar spelen daarnaast ook een belangrijke rol bij de sportbeleving van het kind. Aan de hand van bovenstaande literatuur wordt verwacht dat jongeren verschillende motieven hebben om te participeren. Er wordt verwacht dat jongens en meisjes verschillende motieven hebben als het gaat om participeren. Daarnaast wordt verwacht dat leeftijd een variërende invloed heeft op participatiemotieven.

De derde doelstelling is het inzicht verkrijgen in het draagvlak van de verenigingen met betrekking tot jeugdparticipatie. In hoeverre wil de vereniging inspraak bieden aan jeugdleden en jeugdparticipatie ondersteunen? Hoe ervaart en waardeert de leiding van de vereniging (bestuurs- en commissieleden en ABC-trainers) de jeugdparticipatie binnen de vereniging? Denkt men dat de jeugd zelf gemotiveerd is tot (meer) jeugdparticipatie? In deze doelstelling wordt onderscheid gemaakt tussen jeugdgerichtheid en jeugdparticipatie. Jeugdgerichtheid wil zeggen hoe aantrekkelijk en toegankelijk de vereniging is voor jeugdleden (Duijvenstijn, 2001). Volgens Baar (2003) moet de vereniging omgaan met de veranderde voorkeuren van jeugdigen door een duidelijke visie te uiten. Een vereniging doet er goed aan te allen tijde de zelfstandige ontwikkeling van een kind te ondersteunen. Dit moet

terugkomen in het beleid en vertaald worden naar de leden door de trainers en leiders. Ze kunnen jongeren bijvoorbeeld betrekken bij de inhoud van de training of keuzes laten maken in het spel, zoals bepalen welke positie iemand speelt of welke tactiek er gehanteerd wordt. De leiding kan jongeren motiveren om betrokken te raken bij een vereniging (Buisman, 2004). Uit de visie van de KNVB blijkt dat ze op een maatschappelijk verantwoorde wijze de voetbalbeleving willen bevorderen (KNVB, 2007). In deze studie zal gezocht worden naar welwillendheid en mogelijkheden van de vereniging om in te spelen op de interesses, wensen en mogelijke frustraties van haar jeugdsporters. Zijn verenigingen bereid om jeugdigen te betrekken bij belangrijke beslissingen? Het is belangrijk dat een vereniging bereid is om een interactieve gelijkwaardige beleidsvorming te hanteren tussen het kader en de jeugd (Edelenbos & Monnikhof, 2001). Enkele gevolgen van een interactieve gelijkwaardige beleidsvorming kunnen een verbetering van draagvlakvorming, kwaliteitsverbetering, een betere samenwerking tussen jeugd en bestuur en meer participatie van de jeugd zijn (Klijn & Koppenjan, 1998; Pröpper & Steenbeek, 1998). Verwachtingen zijn dat kaderleden positiever tegenover de huidige stand van zaken met betrekking tot jeugdparticipatie van de vereniging staan dan de jeugdleden, aangezien kaderleden zelf het beleid maken en/of uitvoeren en daar vermoedelijk meer achter zullen staan dan jeugdleden. Daarnaast verwachten we dat de kaderleden aangeven participatie te willen stimuleren, door de (eerder genoemde) positieve effecten van participatie (Wilke, 1992; Van Woerkum, 2000).

Methode

Type onderzoek

Om recht te kunnen doen aan de betekenissen die leden gaven met betrekking tot jeugdparticipatie is gekozen voor een overwegend kwalitatief onderzoek, een deel van het onderzoek was kwantitatief van aard. Bij kwalitatief onderzoek wordt gebruik gemaakt van gegevens van kwalitatieve aard en het heeft als doel onderzoeksproblemen in of van situaties, gebeurtenissen en personen te beschrijven en te interpreteren (Baarda, De Goede & Teunissen, 2005). Bij kwalitatief onderzoek wordt gestreefd naar inhoudelijke generalisatie, dit wil zeggen dat de resultaten van het onderzoek overdraagbaar zijn op vergelijkbare of overeenkomstige situaties (Baarda, De Goede & Teunissen, 2009). Deze studie is te beschouwen als een casestudie. Een casestudie is het verzamelen van informatie via meerdere technieken, zoals observatie, interviews en documentenanalyse (Robson, 2005). Doordat meerdere manieren van dataverzameling gebruikt werden in dit onderzoek, was er sprake van datatriangulatie (Punch, 2005). Triangulatie wil zeggen dat er meer metingen worden verricht vanuit verschillende invalshoeken (Teunissen, 1985). De interne validiteit en

betrouwbaarheid van het onderzoek werden door datatriangulatie gewaarborgd (Baarda et al., 2005; Boeije, 't Hart, & Hox, 2009). Belangrijk is om te onderzoeken hoe er door diverse betrokkenen naar een bepaald verschijnsel wordt gekeken en om te kijken naar het sociale proces wat daaraan vooraf gaat. Het is hierbij van belang dat alle betrokkenen aan het woord komen en er een goed overzicht komt van de bestaande invalshoeken en percepties. Centraal hierbij staan de begrippen 'perceptie' en 'betekenisgeving' (Harinck, 2007).

Respondenten

Dit onderzoek richtte zich op A-, B-, en C-jeugdleden bij drie voetbalverenigingen in Midden-Nederland. Deze leeftijdscategorie is gekozen, omdat verwacht werd dat hier de eerste uitvalsgolven van jeugdleden te zien zouden zijn. Aan dit onderzoek namen drie voetbalverenigingen deel. Deze verenigingen zijn select gekozen door de KNVB. Op basis van een relatief grote meisjesafdeling zijn de verenigingen uitgenodigd voor deelname aan het onderzoek. Voetbal is namelijk in de huidige tijd nog steeds een gender geladen sport (knoppers, 2006) en heeft in Nederland vanaf het ontstaan grote tegenwerking gekend (Derks, 1999). Als verenigingen een grote vrouwenafdeling hebben, is er vermoedelijk dus een ander denkbeeld of visie dan andere verenigingen. De respondenten binnen de verenigingen zijn gevonden op basis van gemak en beschikbaarheid. Het gaat hier om een gemakssteekproef (Robson, 2005). In verband met de tijd was dit de meest efficiënte manier van dataverzameling.

In totaal vulden 150 verenigingsleden een scan in. Hiervan waren 123 jeugdleden en 37 kaderleden. Van de 123 jeugdleden waren er 74 man en 49 vrouw. Van de 37 kaderleden waren er 24 man en 13 vrouw. Bij vereniging een zijn er in totaal 47 scans ingevuld. Negentien mannen namen deel aan het onderzoek, waarvan 12 jeugdleden en zeven kaderleden. Daarnaast waren er 28 vrouwen, waarvan 27 jeugdleden en een kaderlid. Bij vereniging twee zijn in totaal 33 scans ingevuld. 18 mannen namen deel aan het onderzoek, waarvan 16 jeugdleden en twee kaderleden. Daarnaast werden 15 scans door vrouwen ingevuld, waarvan 14 jeugdleden en een kaderlid. Bij vereniging drie zijn er in totaal 70 scans afgenomen. Hiervan waren 61 respondenten man, waarvan 46 jeugdleden en 15 kaderleden. Daarnaast waren er negen respondenten vrouw, waarvan acht jeugdleden en een kaderlid. In totaal konden 803 jeugdleden mee doen aan het onderzoek. Uiteindelijk hebben 123 jeugdleden een scan ingevuld. Er was sprake van een non-respons van 84,7%. In de discussie zal een uitgebreide bespreking over de non-respons volgen.

In totaal zijn er 21 interviews afgenomen. Op vereniging een zijn er zes interviews afgenomen, waarvan vier jeugdleden en twee kaderleden. Op vereniging twee zijn vier

interviews afgenomen, waarvan drie jeugdleden en een kaderlid. Op vereniging drie zijn 11 interviews afgenomen, waarvan acht jeugdleden en drie kaderleden.

Het kwantitatieve deel van dit onderzoek was wellicht niet representatief voor de drie verenigingen in verband met de lage respons. In het kwalitatieve deel van dit onderzoek was sprake van inhoudelijke generalisatie. Inhoudelijke generalisatie is de mate waarin de resultaten van dit onderzoek overdraagbaar zijn op vergelijkbare situaties (Baarda et al., 2005). Dit was het geval in dit onderzoek, aangezien op vergelijkbare verenigingen enigszins dezelfde kwalitatieve gegevens naar voren zouden komen.

Instrumenten

Documentenanalyse. De verenigingen zijn gevraagd om beschikbare documenten over de vereniging en het beleid door te sturen. Deze documenten zijn geanalyseerd aan de hand van vier aandachtspunten. Als eerste werd een algemeen overzicht gegeven van ledenaantallen, verdeling man/vrouw en mate van sportuitval. Vervolgens werd bepaald of de club gebruik maakt van een jeugdbeleidsplan. Indien dit plan aanwezig was, werd gekeken welke doelen de vereniging nastreeft op het gebied van jeugdvoetbal, wat de huidige situatie van het jeugdvoetbal is en hoe men jeugdparticipatie heeft geïnternaliseerd in de vereniging. De mate van internalisering van jeugdparticipatie kon bepaald worden door middel van de participatieladder van Hart (1992). Analyse punt drie ging over de aanwezigheid van een leerplan of trainingsplan bij de vereniging. Indien ja dan werd gekeken naar de kwaliteit van het plan. Is het zelfontwikkeld of ontleend aan literatuur, KNVB of andere vereniging? Is het leeftijdsspecifiek? Is het plan gericht op voetbaltechnische vaardigheden of gericht op persoonlijke en sociale ontwikkeling. Tot slot werd er aandacht besteed aan opmerkelijke aandachtspunten uit de analyse van de verenigingsdocumenten. Alle bovenstaande aandachtspunten hebben te maken met de jeugdgerichtheid van de club, hiermee kon doelstelling drie beantwoord worden. Aan de hand van de analyse kon de mate en aard van jeugdparticipatie en het draagvlak van het kader met betrekking tot jeugdparticipatie duidelijk worden gemaakt. Op deze manier konden doelstelling één en drie beantwoord worden. Alle documenten zijn op dezelfde manier onderworpen aan de analyse, waardoor de betrouwbaarheid zoveel mogelijk gegarandeerd werd.

Scan. De scan uit dit onderzoek was een bewerking van de quickscan J-score voor sportverenigingen, waarbij de jeugdgerichtheid van verenigingen onderzocht kon worden (Duijvenstijn, 2001). De bewerking werd gebruikt om meer te kunnen zeggen over de mate en aard van participatie op voetbalverenigingen, oftewel doelstelling één. Er werd gebruik gemaakt van twee scans, één voor jeugdleden en één voor kaderleden. De scan voor

jeugdleden begon met algemene vragen, zoals ‘waarom heb je voor deze voetbalvereniging gekozen?’ en ‘doe jij naast voetballen nog andere dingen voor de vereniging?’. Deze vragen waren om een eerste indruk te krijgen van de respondent en werden verder uitgediept in de interviews. Beide scans bestonden uit 40 stellingen verdeeld over vier categorieën. Deze categorieën waren ‘over de organisatie en het beleid’, ‘over de cultuur en de sfeer’, ‘aanbod van de vereniging’ en ‘persoonlijke ontwikkeling’. Op een Likertschaal van een tot en met vijf kon aangegeven worden in hoeverre dit van toepassing is op de sportvereniging (Likert, 1932). Deze schalen liepen van helemaal niet waar tot helemaal waar. Ter illustratie een voorbeeld over de organisatie en het beleid: ‘De vereniging heeft een actieve aparte jeugdraad’, over de cultuur en de sfeer: ‘Ik vind de sfeer binnen het team goed’, over aanbod van de vereniging: ‘De trainingen worden regelmatig nabesproken’, over persoonlijke ontwikkeling: ‘Ik denk dat ik in de toekomst best voor het eerste kan spelen’. De scan bestond uit beschrijvende items die op itemniveau zijn geformuleerd en getoetst. Alle leden hebben dezelfde scan ingevuld, waardoor de betrouwbaarheid zoveel mogelijk gegarandeerd is.

Topicinterviews. Het andere instrument dat in dit onderzoek gebruikt werd, is het topicinterview. Dit is een geschikt instrument voor het verzamelen van informatie uit mededelingen van de ondervraagde personen (Baarda, De Goede & Van der Meer-Middelburg, 2007). De doelstellingen van het onderzoek zijn geoperationaliseerd in topics. Er zijn twee verschillende topiclijsten gemaakt, één voor bestuursleden, trainers en coaches, oftewel kaderleden, en één voor jeugdleden. Deze kwamen grotendeels overeen, echter de topiclijst van de kinderen is vereenvoudigd. De vooraf geformuleerde vragen stonden per onderwerp verdeeld op de topiclijst. Het interview met de jeugdleden bestond uit 6 topics: ‘De persoonlijke ontwikkeling met betrekking tot het eigen team’, ‘de persoonlijke ontwikkeling met betrekking tot de eigen rol’, ‘de training’, ‘de vereniging’, ‘inspraak binnen de vereniging’ en ‘mee doen en mee willen doen’. Het eerste en een deel van het tweede topic gaven achtergrondinformatie over het jeugdlid en het team waarin hij of zij speelde. Met de topics ‘training’ en ‘vereniging’ kon antwoord worden gegeven op doelstelling twee. Het topic ‘inspraak binnen de vereniging’ ging over het draagvlak onder jeugd- en kaderleden en sloot daarom aan bij doelstelling twee en drie. Het laatste topic had betrekking op de mate en aard van de eventuele participatie van het jeugdlid en de beleving, waardering en het draagvlak van het jeugdlid. Met het laatste topic konden hierdoor doelstelling één en twee beantwoord worden. In het individuele interview zijn vragen gesteld als ‘Kun je meebeslissen over de inhoud van de training?’ / ‘Hebben de meisjes en jongens inspraak in de training?’.

‘Waaruit blijkt de aandacht voor de jeugd?’, ‘Wat doe je voor de club naast het voetballen?’ en ‘Hoe staat de club tegenover meisjesvoetbal?’.

Bij de introductie van het gesprek werden standaard een aantal zaken vermeld, waaronder het voorstellen van de onderzoekers, het doel van het onderzoek, duur van het interview, anonimiteit en opname door de voice-recorder. Bij de verschillende topics zijn beginvragen geformuleerd, vanuit deze beginvragen kon de interviewer verder zelf richting geven aan het gesprek. Positief aan dit instrument is de mogelijkheid tot doorvragen of het vragen om verduidelijking, wat de interne validiteit vergroot. Daarnaast hadden respondenten op deze manier de ruimte om nieuwe onderwerpen en nieuwe facetten van het probleem aan te kaarten (Baarda et al., 2005). Dit vergroot de interne validiteit, omdat de respondenten op deze manier ruimte hadden om hun beleving, visie handelen en behoeften volledig te bespreken. Na elk topic is een samenvatting gegeven om de antwoorden van de respondent te verifiëren. De betrouwbaarheid van het instrument wordt gewaarborgd doordat het is opgenomen, waardoor de verschillende onderzoekers gemakkelijk gecontroleerd konden worden.

De interviews zijn op kind-, team- en verenigingsniveau ingedeeld. Binnen het kindniveau vallen alle uitspraken met een individueel karakter zoals persoonlijke ontwikkeling, leren voetballen en interesses. Het teamniveau bevat alle uitspraken die betrekking hebben op de sfeer, regels en afspraken binnen het team. Bij het verenigingsniveau wordt alles vermeld wat betrekking heeft op de vereniging als overkoepelend orgaan. De verschillende niveaus zijn onderverdeeld in de drie subdoelstellingen beleving, waardering en draagvlak. Onder beleving wordt verstaan hoe de respondenten denken over zaken die hen aangaan. Onder waardering valt alles wat te maken heeft met betekenis geven aan zaken die hen aangaan. Het draagvlak wordt gezien als het daadwerkelijke behoefte hebben aan veranderingen in zaken die hen aangaan. Enkele kernlabels die een rol spelen binnen deze subdoelstellingen zijn inspraak hebben, activiteiten organiseren, sfeer, afspraken maken en nakomen en bijvoorbeeld training geven.

Procedure

De KNVB zocht verenigingen die aan het onderzoek mee wilden werken in het district West 1. Uiteindelijk werden vier enthousiaste verenigingen gevonden, waarvan drie in district West 1 en één in district Oost. Deze laatste vereniging werd gevonden omdat de clubcoach van West 1 zelf in district Oost woont en desbetreffende vereniging goed kende. In het onderzoek werd gebruik gemaakt van de informed consent procedure. Dit hield in dat er expliciet schriftelijke toestemming werd gevraagd aan ouders van jeugdleden onder de 16

jaar. Jeugdleden boven de 16 jaar mochten zelf toestemming geven. Deelname via informed consent was op vrijwillige basis. Zodra schriftelijk toestemming was gegeven, werden scans afgenomen bij desbetreffende jeugdleden. De afname van de scans duurde ongeveer tien minuten per persoon. De scans zijn door de onderzoekers afgenomen op de verenigingen zelf. De scans werden op het veld, in de kleedkamer of in de kantine ingevuld. De scan had aanvankelijk een selecterende functie. Op basis van extreme scores, dus hoger of lager dan het gemiddelde, zouden jeugdleden worden gevraagd voor de interviews. In de discussie wordt besproken wat de oorzaak is van het afwijken van deze procedure.

De individuele interviews werden door de onderzoekers afgenomen op locatie van de verenigingen. Er is gekozen om de interviews te houden op een rustige plek op de vereniging. Er werd aan de respondenten uitgelegd dat ze niet met naam en toenaam vermeld zouden worden en dat ze anoniem zouden meedoen aan het onderzoek. Aan de respondenten is toestemming gevraagd voor het gebruik van opnameapparatuur, hierbij is uitgelegd dat de opnames alleen gebruikt zullen worden voor het uitwerken van de interviews. Door het gebruik van deze directe registratiemethode konden de interviews exact verwerkt worden, wat de betrouwbaarheid verhoogd (Baarda et al., 2009). Door de audio-opnames van de interviews was controle van de interviewers en de respondent op de kwaliteit, achteraf maximaal mogelijk. Op die manier konden de onderzoekers tevens de aandacht bij het gesprek houden en hoefde niet alles meegeschreven te worden. De interviews bij de jeugdleden duurden ongeveer 15 minuten, de interviews met de kaderleden duurden gemiddeld 30 tot 45 minuten. Het streven was om alle interviews in tweetallen af te nemen, dit is waar mogelijk ook gebeurd. Aanwezigheid van meerdere interviewers kon zorgen voor verhoging van de interne validiteit en betrouwbaarheid; interpretaties werden op die manier objectiever. Het interviewen met twee interviewers zorgde ervoor dat je elkaar kon controleren en elkaar kon aanvullen. Enkele interviews zijn individueel afgenomen, aangezien het soms niet anders mogelijk was. Dit kwam doordat respondenten samen naar huis wilden en tegelijk geïnterviewd wilden worden of anders niet mee wilden werken. De privacy van de respondenten werd gewaarborgd, door persoonlijke gegevens, zoals naam- en adresgegevens te anonimiseren. Dit werd hen vooraf aan het onderzoek al uitgelegd.

Analyse

De scans zijn volledig in SPSS gezet. Hierdoor konden beschrijvende statistieken voor diverse variabelen berekend worden, zoals het gemiddelde op de Likertschaal van de variabelen selectie, geslacht, team en type lid.

Alle individuele interviews zijn verbatim uitgetypt en onderworpen aan een

kwalitatieve analyse volgens de methoden van Baar (2002) en Baarda en collega's (2005). Deze kwalitatieve analyse is gedaan met het Nvivo programma. Het doel van een kwalitatieve analyse is een structuur of patroon aanbrengen in de verzamelde gegevens om zo tot een zinvolle en herkenbare ordening te komen (Baarda et al., 2009). Via analytische inductie, door het systematisch vergelijken van uitspraken van de respondenten, is per doelstelling gekomen tot een kernlabelsysteem dat in principe het inhoudelijk rendement weergeeft van de kwalitatieve analyse (Baar, 2002; Baarda et al., 2005). De betrouwbaarheid van de analyse is zoveel mogelijk gewaarborgd door de labels te coderen. Op deze wijze waren de analyse stappen terug te volgen tot de oorspronkelijke tekstpassages. De interne validiteit werd gewaarborgd door de uitspraken zo dicht mogelijk op het niveau van de respondent te labelen.

Resultaten

De algemene doelstelling van dit onderzoek is inzicht verkrijgen in de mate, aard en motivatie van jeugdparticipatie bij voetbalverenigingen en het formuleren van concrete aandachtspunten voor de KNVB ter bevordering van jeugdparticipatie in de voetbalsport bij de A-, B- en C-jeugd. Bij de resultatenbeschrijving zullen de belangrijkste resultaten per doelstelling besproken worden. Tevens worden er citaten gegeven van de respondenten, die als voorbeeld dienen voor de gegeven antwoorden. Deze citaten staan tussen aanhalingstekens, met daarachter het nummer van de desbetreffende respondent. Vragen van de interviewer staan tussen aanhalingstekens met een I erachter. Naast de resultaten uit de interviews zullen ook de belangrijkste resultaten van de documentenanalyse en de scan besproken worden.

De Mate en Aard van Jeugdparticipatie onder Jongeren op de Drie Verenigingen

De eerste doelstelling was inzicht verkrijgen in de mate en aard van jeugdparticipatie onder jongeren op de drie verenigingen. Er werd verwacht dat de drie geselecteerde verenigingen zich boven de schijnparticipatie zouden bevinden, aangezien de verenigingen geselecteerd waren op een uitgebreid jeugdbeleid en de grote vrouwen afdeling. Na de documentenanalyse gedaan te hebben, bleek dat er geen mate en aard van jeugdparticipatie op de verenigingen duidelijk werd in de beschikbare documenten. De documenten waren enkel jeugdgericht, ze wijdden echter niet uit over jeugdparticipatie.

In de scans onder de jeugd werd gevraagd of zij zelf participeerden op de vereniging en zo ja, op welke manier ze participeerden. Hieruit komt naar voren dat het overgrote deel niet participeert op de vereniging. In tabel 1 is te zien dat 64,2 procent van de

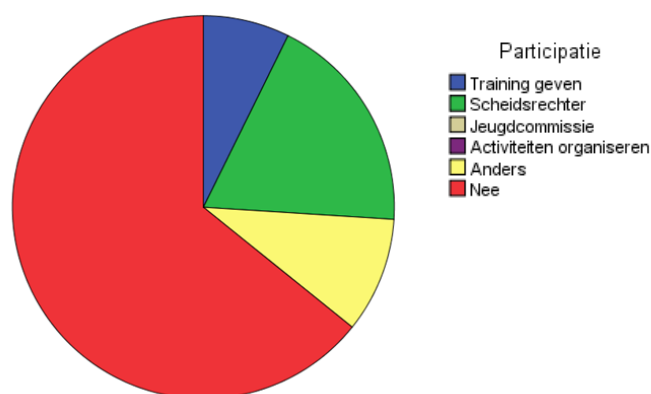
jeugdrespondenten niet participeert op de vereniging. De meeste jeugdparticipatie uit zich in het fluiten bij wedstrijden.

Tabel 1

Participatie Jeugdleden

	Frequentie	Percentage
Training geven	9	7,3
Scheidsrechter	23	18,7
Anders	12	9,8
Nee	79	64,2
Totaal	123	100,0

De jeugd die aangeeft wel wat te doen, geeft voornamelijk aan scheidsrechter of trainer te zijn bij de jongere jeugd. Ook konden ze ‘anders’ aankruisen en zelf een beschrijving geven van hun activiteiten. Bij ‘anders’ werden antwoorden geschreven als bardiensten draaien, activiteiten uitvoeren en scheidsrechterscursus volgen. In figuur 1 zijn de resultaten uit de scan terug te vinden met betrekking tot jeugdparticipatie.

Figuur 1. Score scans voor de mate en aard jeugdparticipatie

Bovendien kwam uit de verschillende interviews met jeugd- en kaderleden naar voren dat er weinig jeugdleden participeren: *“Als je bedenkt dat je 1400 leden hebt en 1000 jeugdleden en dat je iets van 12 vaste scheidsrechters hebt uit de jeugd, dan is het dat wel, dat is een heel klein percentage.”* (R16). Uit de interviews bleek een variatie van aard van jeugdparticipatie. De volgende werden genoemd: *“een toernooi regelen”* (R1), *“ik heb wel een team getraind”* (R12), *“vast in de keuken werken”* (R16), *“ik ben scheidsrechter”* (R21),

“steeds meer vrouwen en meidenleden die betrokken zijn bij een soort commissie die we hebben gemaakt” (R16), “feestjes, toernooien” (R16), “de een vindt het fantastisch om tijdens een toernooi te fluiten en de ander vindt het leuk om in de frietkraam te staan en als jeugdcommissie” (R18).

Tabel 2

Domein- en Totaalscores van Jeugd en Kader

	<u>Jeugd</u>		<u>Kader</u>	
	M	SD	M	SD
SomA	30,68	6,46	32,00	8,09
SomB	35,15	6,02	35,44	5,88
SomC	36,28	4,94	35,63	4,76
SomD	34,22	5,03	32,19	5,77
SomT	136,33	17,61	135,26	22,02

Zoals te zien is in tabel 2 liggen de totaal scores (SomT) voor jeugd- en kaderleden redelijk dicht bij elkaar, respectievelijk 136,33 en 135,26. De afwijkingen zijn minimaal en worden beschouwd als relatieve scores in plaats van absolute scores. In totaal kon op de gehele scan een score gehaald worden van minimaal 40 en maximaal 200 punten. Voor de categorieën organisatie en beleid (A), cultuur en sfeer (B), verenigingsaanbod (C) en persoonlijke ontwikkeling (D) kon een score gehaald worden van minimaal 10 en maximaal 50 punten. De jeugd scoort op categorie A in vergelijking met de andere categorieën het laagst. Ook de kaderleden scoren op categorie A minder dan op de andere categorieën.

De Motivatie voor Jeugdparticipatie en de Beleving van Jongeren ten aanzien van Jeugdparticipatie

De tweede doelstelling was inzicht verkrijgen in de motivatie voor jeugdparticipatie en de beleving van jongeren ten aanzien van jeugdparticipatie. De verwachtingen waren dat jongens en meisjes verschillende motivaties hadden om te gaan sporten. Zo hechtten meisjes meer belang aan het sociale aspect en jongens juist meer aan het competitieaspect (Wylleman et al., 1990). Dit verwachtten we ook terug te zien voor het participeren op de vereniging (Clary et al., 1996; Fletcher & Major, 2004).

Tabel 3

Scores per Item van Type Lid op Kindniveau

	<u>Jeugd</u>		<u>Kader</u>	
	M	SD	M	SD
B1	4,20	,97	3,85	,81
B3	3,88	1,07	3,78	,97
C1	4,37	,78	4,15	,60
D1	2,80	1,28	3,44	1,25
D2	2,03	1,15	2,67	,96
D3	2,18	1,07	2,52	,70
D5	3,43	1,36	3,37	1,00
D6	4,00	,95	3,41	1,27
D7	2,89	1,33	1,96	,98
D9	4,33	,87	3,11	,69
D10	4,51	,93	4,26	,71

Op kindniveau spelen diverse kernlabels een rol bij de beleving, waardering en draagvlak van jeugdleden. Zo bleek uit de interviews dat er een variërende beleving is omtrent de kernlabels inspraak hebben, het organiseren van activiteiten en training geven. Uit de interviews bleek dat jeugdleden de inspraak waardeerden: *“Ja ik denk dat het beter is om spelers er meer bij te betrekken”* (R1) maar daarnaast ook niet: *“Nee als er iets voorbij komt dan vind ik het leuk om mee te doen maar vind het wel prima zo”* (R8). Naast het ontbreken van de waardering blijkt er ook geen draagvlak te zijn voor inspraak onder de jeugdleden: *“Denk niet dat het aan ons is, want wij zullen altijd voor ons zelf kiezen, wat voor ons het beste is en dat is niet altijd het beste voor de club”* (R13). Uit de bijbehorende items op het kindniveau komt naar voren dat de respondenten geen duidelijke behoefte hebben aan inspraak binnen trainingen en wedstrijden. De gemiddelde itemscores zijn 2.03 en 2.18, op een schaal van een tot vijf. Over het organiseren van activiteiten is onder anderen de volgende waardering bekend: *“Ja kijk, een feestje organiseren lijkt me wel leuk, maar dat is meer voor mezelf. Puur eigenbelang”* (R7). Over het draagvlak van training geven is het volgende bekend: *“Ik zou best een keer in willen vallen als een trainer van een team niet kan. Maar wil het niet vast, want daar heb ik geen tijd voor. Wil best een keer invallen bij lagere teams.”* (R4). Uit deze quotes blijkt dat deze persoon niet structureel tijd wil besteden aan het

organiseren van activiteiten en training geven. Zowel uit het interview als uit de scan blijkt dat jeugdleden niet enthousiast zijn om training te geven. Uit de scan komt een gemiddelde van 2,80 naar voren op het item over training willen geven.

Tabel 4

Scores per Item van Type Lid op Teamniveau

	<u>Jeugd</u>		<u>Kader</u>	
	M	SD	M	SD
A8	4,15	,94	3,48	1,36
A9	4,02	1,07	4,15	,71
A10	3,11	1,40	2,41	1,04
B2	4,28	,89	4,00	,67
B9	4,08	,99	4,44	,69
C2	4,01	1,09	4,04	,80
C3	4,27	,79	3,96	,75
C4	3,25	1,18	4,11	,84
C5	2,76	1,15	3,04	,89
C6	3,53	,96	2,93	,67
C10	2,89	1,14	2,26	,90
D4	3,75	,99	3,93	,87
D8	4,29	,89	3,52	1,01

Op teamniveau spelen verschillende kernlabels een rol bij de beleving van jeugd- en kaderleden, kaderleden zijn binnen het teamniveau trainers en coaches. Een van de kernlabels is de inspraak van het team op trainingen en tactiek. Leden beleven deze inspraak op diverse manieren: *“Hij luistert wel naar ons maar handelt er niet naar. Hij was het niet met ons eens. Hij bepaalt gewoon wie waar staat”* (R2) en *“Ja dat wel. Er wordt vaak overlegd wat de jongens leuk vinden en wat nodig is natuurlijk. Je kunt wel zelf mee bepalen wat er gebeurt. Het is niet zo dat de trainer altijd alles bepaald”* (R11). Uit deze quotes blijkt dat leden van verschillende teams op een andere manier inspraak hebben. Uit de scan komt een gemiddelde score van 3.53 naar voren op het item over inspraak hebben op trainingen en tactiek, dit staat in tabel 4, item C6. Ook de waardering van inspraak hebben verschilt onder de leden: *“Ehm ja, sommige jongens zijn heel erg nieuwsgierig, waarvoor is een oefening, hoe wordt die*

opgezet. Dus op die manier denk ik dat die jongens wel wat meer willen?” (R14) terwijl daar tegenover leden aangeven dat het niet hoeft: “Nou hoeft niet echt, het is gewoon wel goed” (R15). De resultaten zijn, evenals bij beleving en waardering, divers over draagvlak: “Ik denk wel dat het goed is ja, want dan speel je wel naar je eigen manier zeg maar hoe je het wilt” (R12) en “Nee ik vind het wel goed zo. Als je zelf alles gaat regelen maak je het voor jezelf alleen maar leuk, maar leer je niet heel veel dingen, dan ga je alleen maar leuke dingen doen en als de trainer wat bedenkt doe je ook nieuwe dingen.” (R21). Een opvallend aspect bij het draagvlak is dat leden aangeven dat de mate van inspraak leeftijdgebonden is: “Nou ik denk dat de c-jeugd misschien minder, maar de b en de a jeugd best wel voor hunzelf kunnen beslissen en hun mening kunnen geven, daar zijn ze oud genoeg voor” (R14).

Tabel 5

Itemscore op Teamniveau naar Sekse

	<u>Man</u>		<u>Vrouw</u>	
	M	SD	M	SD
A8	3,88	1,142	4,31	,829
A9	4,01	1,020	4,10	1,034
A10	2,60	1,290	3,69	1,229
B2	4,09	,932	4,48	,671
B9	4,07	,997	4,29	,871
C2	3,91	1,066	4,21	,977
C3	4,11	,811	4,40	,721
C4	3,45	1,159	3,33	1,216
C5	2,78	1,126	2,87	1,103
C6	3,43	,908	3,40	1,034
C10	2,76	1,140	2,81	1,121
D4	3,65	,964	4,02	,960
D8	3,97	1,030	4,50	,700

Een ander kernlabel op teamniveau is het vrouwen voetbal. Uit de interviews blijkt dat vrouwen de beleving hebben dat ze nog niet volledig geaccepteerd worden: “Ja, we worden eigenlijk gewoon een beetje aan de kant geschoven.” (R7) en “Ja, best wel, we krijgen mindere kleding. Ja we hebben zelf dan kleding geregeld, dus dan is het wel weer oké, maar de vereniging regelt dat verder niet voor ons” (R8). De vrouwen zouden graag meer

betrokken en geaccepteerd willen worden: “*We zien gewoon ook liever iets meer aandacht voor ons als meisjes*” (R6). Uit de interviews komt naar voren dat er wel degelijk draagvlak onder vrouwen is om te participeren: “*dus ik denk dat dat wel een heel stuk zou kunnen schelen als die meiden zelf ook gewoon daar iets actiefs zouden kunnen doen en betrokken worden, we weten dat zij het ook willen*” (R16). Uit de items op teamniveau komt naar voren dat meisjes vinden dat ze genoeg aandacht krijgen van de trainer binnen het team. De score op het item over aandacht van de trainer is 4.31. De itemscores komen niet overeen met de in de interview gegeven antwoorden over aandacht. In de interviews is ingegaan op de aandacht vanuit de vereniging, hier zien meisjes graag verandering in.

Tabel 6

Totaalscores voor Selectie- en Niet-Selectiespelers

	<u>Selectie</u>		<u>Niet-selectie</u>	
	M	SD	M	SD
SomT	140,06	15,63	132,25	19,01

Tabel 7

Itemscores op Teamniveau van Selectie- en Niet-Selectiespelers

	<u>Selectie</u>		<u>Niet-selectie</u>	
	M	SD	M	SD
A8	4,05	,96	4,12	1,05
A9	4,08	,99	3,91	1,12
A10	3,14	1,42	3,03	1,36
B2	4,22	,88	4,29	,91
B9	4,19	,85	4,00	1,09
C2	3,94	1,08	4,09	1,07
C3	4,17	,84	4,34	,71
C4	3,52	1,19	3,08	1,15
C5	2,75	1,03	2,75	1,23
C6	3,45	,77	3,57	1,11
C10	2,75	1,06	3,00	1,21
D4	3,70	,90	3,78	1,05
D8	4,16	,91	4,37	,87

Het laatste kernlabel op teamniveau is dat selectieteams meer aandacht krijgen en er meer voor ze geregeld wordt. Reguliere teams die buiten de selectie vallen geven aan dat ze minder aandacht krijgen en weinig middelen tot hun beschikking hebben: *“Wij zijn geen selectieteam, dus dan wordt er eigenlijk helemaal niets voor je gedaan. Dus dan wordt je al gauw aan de kant gezet”* (R8). De aandacht voor de selectieteams wordt niet gewaardeerd: *“In verhouding klopt dit gewoon niet”* (R2). Het is echter wel zo dat selectieteams meer verantwoordelijkheid nemen en beter zorg dragen voor de middelen die zij krijgen van de vereniging: *“De andere kant van het verhaal is dat lagere teams veel slordiger met het materiaal omgaan als de hogere teams en nemen selectieteams meer verantwoordelijkheid voor de spullen.”* (R9). Opvallend is dat selectieteams meer bereid zijn om wat extra te doen voor de club dan niet-selectieleden: *“Je voetbalt hier ook, alles wordt voor je geregeld, je mag twee keer per week trainen en zaterdag voetballen dus als je dan iets kan terug doen op een manier zoals een wedstrijd fluiten dan vind ik dat het minste wat je kan doen.”* (R2). Dit komt ook terug in de scans. In tabel zes is te zien dat de score van selectieteams op de totale scan gemiddeld hoger ligt dan van reguliere teams. Echter de items op teamniveau (tabel 7) blijken weinig tot niet te verschillen tussen selectie- en niet-selectiespelers.

Tabel 8

Scores per Item van Type Lid op Verenigingsniveau

	<u>Jeugd</u>		<u>Kader</u>	
	M	SD	M	SD
A1	2,72	1,44	3,41	1,50
A2	2,80	1,45	2,37	1,36
A3	3,18	1,40	3,56	1,31
A4	2,72	1,18	3,22	1,28
A5	2,43	1,16	3,30	,99
A6	2,17	1,12	2,85	,94
A7	3,39	1,29	3,26	1,05
B4	3,50	1,12	3,63	,96
B5	3,49	1,14	2,70	1,10
B6	2,75	1,23	3,00	1,03
B7	2,71	1,05	3,07	,67
B8	4,33	,85	4,26	,81

B10	1,94	1,26	2,70	1,10
C7	3,54	1,08	3,63	,96
C8	4,23	,81	4,44	,75
C9	3,44	1,08	3,07	,95

Op verenigingsniveau komen verschillende kernlabels naar voren. Uit de interviews blijkt dat de clubs als jeugdgericht worden beschouwd: *“Ze organiseren heel veel leuke toernooien, zoals gister was er een super f toernooi, dat is dus voor Ajax en Feyenoord, alle grote clubs van de F-jes. Gooische Vrouwen Event hebben ze ook, dan komen de Ajax vrouwen en Twente vrouwen, om te kijken. Maar ze doen echt heel veel voor de jeugd, meer voor de jeugd dan voor de damesteams zeg maar, en zaalvoetbaltoernooien worden er ook gedaan.”* (R21) en *“Ze doen veel met de jeugd, zamelen geld in voor de jeugd om dingen te doen. Binnenkort is er een keepersclinic hierzo. En nog andere komen er hier op het veld, springkussens enzo. Soort van toernooi. Er wordt veel geregeld ja.”* (R5). Het positieve wat blijkt uit de interviews komt ook naar voren in de scan. Op het item ‘de vereniging doet veel voor de jeugd’ is een gemiddelde van 3.50 ingevuld (item B4 in tabel 8).

De jeugd weet niet wat de visie is van de vereniging met betrekking tot de jeugd: *“Oke en weet je wat de club wil met de jeugd? (I) ehm nee”* (R20) en *“Nee dat weet ik echt niet. Daar hoor je ook nooit wat over. Wordt ons nooit wat verteld.”* (R11)

Jeugdparticipatie wordt op de verenigingen afwisselend positief beschouwd. Als je iets zou willen doen voor de vereniging wordt dat wel ondersteund, maar het initiatief ligt bij het jeugdlid: *“Ja er kan meer gevraagd worden want nu moet je wel echt eigen initiatief nemen.”* (R4) en *“Ja zeker maar dat moest je dan wel zelf aangeven.”* (R3). Uit de scan blijkt dat jeugdleden weinig naar hun mening wordt gevraagd, gezien de score op het desbetreffende item van 2.43. Wanneer hiernaar gevraagd werd in het interview bleek dat het initiatief vooral bij jeugdleden lag.

Het Draagvlak van de Verenigingen met Betrekking tot Jeugdparticipatie

De derde doelstelling was inzicht verkrijgen in het draagvlak van de verenigingen met betrekking tot jeugdparticipatie. De verwachtingen hierbij waren dat kaderleden positiever dan jeugdleden tegenover jeugdparticipatie op hun vereniging staan en daarnaast dat het bestuur aangeeft participatie te willen stimuleren (Wilke, 1992; Van Woerkum, 2000).

De documentenanalyse maakte niet duidelijk of er draagvlak van de vereniging is met betrekking tot jeugdparticipatie, aangezien er niets wordt beschreven met betrekking tot jeugdparticipatie. Bij alle documenten was eerder sprake van jeugdgerichtheid in plaats van

jeugdparticipatie. Er bleken geen duidelijke aanknopingspunten te zijn voor jeugdparticipatie. Daarnaast waren op een vereniging enkel documenten voor het vrouwenvoetbal aanwezig. Er was een beleidsplan, maar jongens en mannen werden daar niet in opgenomen. De documenten werden systematisch geanalyseerd aan de hand van een analyseschema.

Uit de interviews met kaderleden bleek dat er diverse meningen zijn. Twee van de zes geïnterviewde kaderleden vonden het niet nodig dat de jeugd inspraak heeft in dingen die hen aangaan: *”Nee denk het niet. Trainer heeft de hoofdfunctie en die bepaalt. Natuurlijk mogen ze met de trainer praten, ik ben de laatste die zal zeggen dat je niet mag praten, maar doe dit gewoon na de training, als iemand behoefte heeft om daar commentaar op te geven kan die van mij betreft dat prima doen. Maar trainer is leading. Hij heeft er voor geleerd, hij heeft een opleiding gehad”* (R10). Twee anderen vonden dat het in overleg moet gaan, dus dat er meer inspraak moet zijn van de A-, B- en C-jeugd: *”Ik denk dat je naar elkaar moet luisteren. Samen moet overleggen. Je kan best een keer een oefening doen die niet iedereen leuk vind maar dat moet je dan weer oplossen door de volgende oefening weer interessant te maken”* (R9). De overige kaderleden maakten een onderscheid in leeftijd: *”Ja we proberen ze er wel veel bij te betrekken. A- en B-jeugd die F’jes fluiten, kortom ze worden er wel bij betrokken. C nog niet dacht ik maar de A- en B-jeugd dus wel”* (R10) en: *”Nou ik denk dat de C-jeugd misschien minder, maar de B- en de A-jeugd best wel voor hunzelf kunnen beslissen en hun mening kunnen geven, daar zijn ze oud genoeg voor.”* (R14)

Hoewel uit de scan en de interviews bleek dat de visie van de vereniging bij jeugdleden niet bekend is, weten kaderleden dit duidelijk te vertellen: *”Het beleid is erop gericht om iedereen op een goed plekje te krijgen. Soms lukt Dat beter dan anders. We streven ernaar om vriendjes en vriendinnetjes samen te laten spelen, maar de ervaring leert ook dat als een kind heel erg onder of boven zijn niveau moet voetballen, omdat ie bij een vriendje of vriendinnetje in het team komt, dat gaat vaak toch niet goed.”* (R18) en *”Op dit moment, de belangrijkste punten op dit moment, vind ik dat we ons steeds verder toe gaan wijden naar gediplomeerde jeugdtrainers en vooral eh eigen jeugd, jongens die in eigen jeugd spelen die de kans krijgen om een trainersdiploma te halen en dat dan ook weer door te geven aan de eigen spelers.”* (R14)

Alle antwoorden van de kaderleden die betrekking hadden op draagvlak lagen rond het antwoord: soms wel, soms niet waar. Dit antwoord heeft een neutrale waarde. De stelling ‘jeugdigen worden gestimuleerd om trainer van een ander team te worden’ heeft de hoogste gemiddelde uitkomst en de stelling ‘de vereniging heeft een actieve commissie met jeugdleden’ had de laagste gemiddelde uitkomst.

Discussie en Aandachtspunten

De eerste doelstelling van dit onderzoek was inzicht verkrijgen in de mate en aard van jeugdparticipatie onder jongeren op de drie verenigingen. Er werd verwacht dat de drie deelnemende verenigingen zich boven de schijnparticipatie zouden bevinden (Hart, 1992), deze verwachtingen waren opgesteld doordat de verenigingen door de KNVB waren geselecteerd op hun huidige (goede) jeugdbeleid en een grote vrouwenafdeling. De documentenanalyse gaf geen duidelijkheid over de mate en aard van jeugdparticipatie. Wel komt naar voren dat de verenigingen wel jeugdgericht zijn maar zich niet bezig houden met jeugdparticipatie. De mate van jeugdparticipatie blijkt laag te zijn bij de drie verenigingen. Het merendeel van de jongeren blijkt niet te participeren. De jongeren die wel participeerden blijken vooral training te geven, scheidsrechter te zijn en activiteiten te organiseren. Uit de interviews op de onderzochte verenigingen blijkt dat jeugdparticipatie tot uiting komt in training geven, in de keuken werken, scheidsrechter zijn en activiteiten organiseren en uitvoeren. Achteraf bleek op basis van de weinig actuele documenten, scans en interviews, dat er geen sprake was van een actief en actueel jeugdbeleid. De verwachtingen dat de verenigingen boven de schijnparticipatie zouden opereren zijn niet bevestigd op basis van de relatieve scores. Aangezien de scores relatief zijn en niet absoluut, kan er nog geen norm berekend worden waarop de jeugdparticipatieladder toegepast kan worden. Opvallend was dat de aanwezige jeugdcommissies geen jeugdleden bevatten en dat sommige verenigingen kozen voor een verplichte participatie die van bovenaf werd opgelegd. Dit laatste wordt niet als vervelend beschouwd, aangezien de overtuiging is dat als iedereen iets kleins doet dat al het werk dan zo gedaan is. Uit de interviews met de jeugdleden komt naar voren dat deze overtuiging ook bij jongere leden, zoals de C-jeugd, leeft. Echter, uit de interviews met de kaderleden blijkt dat er in verhouding weinig jeugdleden participeren. Hoewel een groot aantal jeugdleden overtuigd is van het feit dat ze de vereniging en hun team kunnen helpen, blijkt uit de interviews met de kaderleden dat de jeugdleden nog te weinig doen voor de vereniging. Dit is te verklaren doordat de wil van de jeugd om te participeren niet wordt omgezet in daadwerkelijk participeren. Later worden aandachtspunten gegeven om dit te bewerkstelligen.

De tweede doelstelling was inzicht verkrijgen in de motivatie voor jeugdparticipatie en de beleving van jongeren ten aanzien van jeugdparticipatie. Onze verwachtingen waren dat leeftijd en geslacht invloed hebben op de motieven om te participeren (Allen, 2003; Clary, et al., 1996; Fletcher & Major, 2004; Longhurst & Sprink, 1987; Wylleman et al., 1990; Wylleman et al., 1993). Uit de interviews met de jeugdleden komt naar voren dat er bij

een groot deel van de jongeren geen actieve motivatie is om meer te participeren. Op kindniveau geven jongeren aan dat ze gemotiveerd zijn en vooral participeren voor het plezier dat zij hieruit halen. Op teamniveau blijkt dat jeugdleden participatie leeftijdgebonden vinden, omdat jongere leden niet de juiste kwaliteiten zouden bezitten om te kunnen participeren terwijl bijvoorbeeld A-jeugd deze wel bezit. Op verenigingsniveau wordt duidelijk dat een deel van de jeugdleden de vereniging te groot vindt om effectief te participeren en gehoord te worden. Echter zijn er ook jongeren die aangaven wel meer te willen participeren, maar niet bereikt worden door de vereniging. Ze geven aan dat hen niet gevraagd wordt om iets te doen voor de vereniging en laten ook weten dat wanneer de vereniging hen wel zou vragen ze bereid zijn om te participeren. Voornamelijk niet-selectiespelers geven aan meer aandacht van de vereniging te willen en uit de interviews komt een sterke overtuiging “zij doen niets voor ons, dan wij ook niets voor hen” of “de vereniging doet iets voor ons, dus vind ik het logisch iets terug te doen” naar voren. Zowel jeugdleden als kaderleden ervaren een verschil in behandeling tussen selectie en niet-selectie.

De verwachting in verschil in geslacht is niet bevestigd. Hoewel de invloed van leeftijd niet naar voren komt in de resultaten, komt er wel naar voren dat men anders denkt over de verschillende leeftijdscategorieën. De A- en B-jeugd werd vaker in staat geacht om te participeren terwijl dat bij de C-jeugd nog niet zo was. Dat een bepaalde leeftijd ten grondslag moet liggen aan bepaalde vormen van participatie lijkt niet te kloppen. De ontwikkeling verschilt per kind, het zou dus zomaar kunnen zijn dat iemand uit de C-jeugd verder ontwikkeld is dan iemand uit de B-jeugd. De naam A-, B- en C-jeugd zegt in die zin iets over feitelijke leeftijd en niet over de staat van ontwikkeling.

Er waren geen verwachtingen opgesteld over de wel of niet selectieteams. Uit de resultaten van de scan blijkt dat selectieteams een positiever beeld weergeven van de vereniging met betrekking tot jeugdparticipatie dan niet-selectieteams, aangezien leden uit selectieteams hoger scoorden op de scan dan leden uit niet-selectieteams. Dit zou kunnen voortkomen uit de aandacht die aan de verschillende teams wordt gegeven. Uit de interviews kwam naar voren dat de focus ligt op de selectieteams en deze teams daardoor meer aandacht krijgen. Deze manier van aandacht uit zich in kleding, trainingsmaterialen en al het extra's wat er voor selectieteams geregeld wordt. Ook hier is aandacht weer een belangrijk punt van discussie, aangezien selectieteams meer aandacht krijgen en een positiever beeld weergeven van de club met betrekking tot jeugdparticipatie.

De derde doelstelling was inzicht verkrijgen in het draagvlak van de verenigingen met betrekking tot jeugdparticipatie. Onze verwachtingen waren dat de kaderleden positiever dan

jeugdleden zouden staan tegenover jeugdparticipatie op hun vereniging. Ook verwachtten we dat de kaderleden aangeven participatie te willen stimuleren (Wilke, 1992; Van Woerkum, 2000). Uit de documentenanalyse kwamen geen duidelijke aanknopingspunten voor het draagvlak voor jeugdparticipatie. Sommige kaderleden vonden het niet nodig dat de jeugd inspraak heeft in dingen die hen aangaan. Anderen vonden het van belang dat inspraak in overleg moest gaan, echter was dit voor een aantal leeftijdsgebonden. Zij vonden dat C-jeugd niet in staat zou zijn tot die mate van participatie waar A- en B-jeugd wel tot in staat zijn. De eerdergestelde verwachtingen zijn bevestigd aan de hand van de scans en de interviews. De kaderleden staan positief tegenover jeugdparticipatie en willen meer jeugdparticipatie, maar de vorm van jeugdparticipatie is verschillend. Enkele kaderleden willen de jeugd meer inspraak bieden tijdens de trainingen, echter voelt niet ieder kaderlid daar voor: “de trainer is leading”. Daarnaast geeft het kader aan dat ze jeugdparticipatie willen stimuleren binnen hun vereniging.

De algemene doelstelling van dit onderzoek is inzicht verkrijgen in de mate, aard en motivatie van jeugdparticipatie bij voetbalverenigingen en het formuleren van concrete aandachtspunten voor de KNVB ter bevordering van jeugdparticipatie in de voetbalsport bij de A-, B- en C-jeugd. Concluderend uit de voorgaande deeldoelstellingen kan gezegd worden dat jeugdparticipatie relatief weinig voorkomt op de verenigingen. Op kindniveau geven jongeren aan wel gemotiveerd te zijn, maar brengen het niet tot uiting. Op teamniveau blijkt dat selectieteams meer aandacht krijgen, waardoor selectiespelers ook meer willen doen. Bovendien stellen jeugd- en kaderleden dat leeftijd invloed heeft op de mogelijkheid tot participeren, want C-jeugd zou nog niet de juiste competenties bezitten om inspraak te hebben. Kaderleden hebben hier vergelijkbare ideeën over. Hoewel veel leden van de vereniging aangeven dat jeugdparticipatie goed zou zijn, blijkt dit in de praktijk nog weinig voor te komen. De aard van jeugdparticipatie uit zich in verschillende aspecten. Zoals eerder genoemd gaat het hier onder andere om het organiseren en uitvoeren van activiteiten, scheidsrechter zijn en training geven. De beleving van jeugdparticipatie verschilt onder jeugd- en kaderleden. De jeugdleden beleven jeugdparticipatie als samenwerking en zien het als iets goeds wanneer zij iets terug kunnen doen voor de vereniging. Inspraak van jeugdleden wordt door veel jeugd- en kaderleden gewaardeerd, de mate van deze inspraak verschilt echter per kaderlid. Kaderleden staan over het algemeen positief tegenover jeugdparticipatie. Het is echter onduidelijk voor hen hoe dit geïmplementeerd moet worden. Een aantal brengen bovendien nuances aan in hun draagvlak. Zo stellen ze inspraak op prijs, ze willen echter niet dat de inspraak overheersend gaat worden en ze vinden het

leeftijdsgebonden. Er is dus een spanningsveld tussen de meningen van jeugd- en kaderleden. Jeugdleden willen over het algemeen graag meer inspraak, terwijl kaderleden bepaalde kanttekeningen hebben bij het inspraak hebben van jeugdleden. Daarnaast staan kaderleden positief tegenover jeugdparticipatie, maar jeugdleden geven aan niet bereikt te worden, terwijl ze wel iets willen doen. Kaderleden weten deze positieve houding tegenover jeugdparticipatie dus niet altijd om te zetten in adequaat handelen, waarbij jeugd wordt geënthousiasmeerd tot het participeren. Overeenkomsten tussen jeugd- en kaderleden zijn vooral de (over het algemeen) positieve houdingen tegenover jeugdparticipatie.

Methodische Kanttekeningen. Het schrijven van een bachelorthesis met een opdrachtgever brengt verschillende aspecten met zich mee. In dit onderzoek was de opdrachtgever de KNVB, zij selecteerde de verenigingen waardoor er in eerste instantie geen direct contact was tussen onderzoekers en verenigingen. De inbreng van verschillende organisaties, zowel van de onderzoekers, de universiteit als van de KNVB, zorgde voor een uitgebreide en tijdsroevende terugkoppeling. De Universiteit stelde andere eisen dan de opdrachtgever met betrekking tot de output, hierdoor moest een vertaalslag gemaakt worden van de wetenschappelijke documenten naar meer praktijkgerichte documenten voor de KNVB. Een ander aspect is dat er op deze manier werd gewerkt met ervaringsdeskundigen en door de uitgebreide terugkoppeling werd het beste van alle partijen gevraagd.

Het opgegeven tijdsplan van de universiteit bleek niet aan te sluiten bij het onderzoek naar voetbal. De start van het onderzoek was in februari, waarna eerst meerdere vergaderingen hebben plaatsgevonden voordat gestart werd met het contact leggen met de verenigingen. Uiteindelijk kon er pas in mei begonnen worden met de dataverzameling. Al snel bleek dat in mei het voetbalseizoen ten einde liep, waardoor veel potentiële respondenten niet meer aanwezig waren bij de verenigingen. Bovendien zat er nog een vakantie tussen de dataverzameling, waardoor ook dit zorgde voor meer tijdsdruk. De verenigingen gaven zelf aan dat ze de start van het onderzoek liever in september hadden gehad. Bij toekomstig onderzoek is het belangrijk rekening te houden met het tijdsplan. Het voetbalseizoen loopt in mei af, waardoor dataverzameling na deze periode lastiger wordt. Dit beperkende tijdsplan had ook consequenties voor de opzet van het onderzoek. Het oorspronkelijke idee was om de scan als selectiecriteria voor de interviews te gebruiken. Extreme scanscores zouden interessant zijn voor een interview. Dit is echter in verband met de tijd niet meer gelukt.

De jeugdleden in dit onderzoek waren tussen de 12 en 19 jaar. Vanuit de universiteit is het verplicht om jongeren onder de 16 alleen mee te nemen in het onderzoek met expliciete toestemming van ouders. Op deze manier moesten er voor aanvang van dataverzameling

brieven aan ouders worden gegeven, zodat jongeren onder de 16 ook meegenomen konden worden in het onderzoek. Uiteindelijk is gebleken dat deze manier van toestemming vragen niet optimaal was, echter wel noodzakelijk. De brieven kwamen niet of nauwelijks bij de ouders terecht en kwamen al helemaal niet terug bij de vereniging met een handtekening. Achteraf bleek dat niet helemaal duidelijk was wie binnen de vereniging verantwoordelijk was voor het verspreiden van de brieven. Ook hadden verenigingen moeite met de tijdsperiode, aangezien de meivakantie voor de deur stond en veel teams dan niet trainden. Uiteindelijk bleek dat wanneer de onderzoekers zelf bij ouders op de vereniging om toestemming vroegen, deze direct toestemming kregen. Hieruit blijkt dat aanwezigheid van de onderzoekers gewenst is voor een goede dataverzameling. Daarbij is het voor toekomstig onderzoek belangrijk dat de onderzoekers herkenbaar zijn. Er is gebleken dat de KNVB heel wat betekent voor de jongeren en dat ze gewilliger zijn om mee te werken aan het onderzoek wanneer verteld wordt dat het een onderzoek van de KNVB is. Wellicht kan het een positieve uitkomst bieden om met KNVB-pennen het onderzoek af te nemen. Daarnaast zijn de onderzoekers van mening dat kleding van de KNVB ook kan zorgen voor meer herkenbaarheid en daardoor een grotere respons van jeugdleden. Ten slotte is geprobeerd sociaal wenselijk antwoorden te voorkomen door anonimiteit te benadrukken. Vermoedens bestaan dat dit niet in zijn geheel gelukt is, aangezien voornamelijk kaderleden de indruk wilden wekken tegenover de KNVB dat het goed ging op de vereniging. Jeugdleden waren waarschijnlijk oprechter in hun antwoorden, omdat het geen directe nadelen voor hen heeft om negatief te zijn. Het was voor hen juist positief om kanttekeningen te plaatsen.

Aandachtspunten Vereniging. Om jeugdparticipatie te bevorderen onder jeugdleden, is het van belang om bewustwording te creëren. Wanneer jeugd weet wat jeugdparticipatie inhoudt en dat het tot de mogelijkheden behoort, zullen ze vermoedelijk ook eerder geneigd zijn om daadwerkelijk te participeren. Deze bewustwording kan onder andere bewerkstelligd worden door erover te praten met de jeugd. Zo kunnen er stukken geschreven worden op de website over welke vormen van jeugdparticipatie beschikbaar zijn en waar er nog jeugd nodig is. Deze geschreven stukken moeten ook terugkomen in het jeugdbeleidsplan. De huidige plannen spraken vooral over jeugdgerichtheid, terwijl het van belang is dat jeugdparticipatie daar ook in wordt beschreven. Elk jeugdlid uit de A-, B-, C-jeugd zou aan het begin van elk seizoen een aantal opties kunnen krijgen via de trainer om te participeren en het is raadzaam om de participerende leden af te wisselen, zodat niet steeds dezelfde jeugdleden participeren binnen dezelfde activiteiten. De soort activiteiten kan uit dit onderzoek gehaald worden. Er moet na bepaalde tijd gecontroleerd worden of er eventueel

nieuwe activiteiten bij zijn gekomen. Een ander aandachtspunt voor de vereniging is meer gelijkheid te creëren tussen selectie- en niet-selectieteams. Op dit moment krijgen selectieteams op de onderzochte vereniging meer mogelijkheden tot inspraak. De inspraak van jeugd kan vergroot worden door jeugdleden toe te laten in jeugdcommissies. Dit was op geen enkele club het geval. Hierbij is het van belang om te communiceren op het niveau van de jeugdleden en op basis van hun leefwereld. Een voorbeeld uit het huidige onderzoek is dat vereniging één gebruik maakte van de leefwereld van de jongeren door moderne social media te gebruiken. Ze kondigden activiteiten aan via facebook en op die manier konden jeugdleden hun stem laten horen. Aangezien het onderzoek de A-,B-, C-jeugd bevat, zullen ouders minder betrokken zijn bij het sporten van hun kind en de invloed van peers wordt steeds groter (Brustad, Babkes, & Smith, 2001). Ten slotte kan de bewustwording van de noodzaak van jeugdparticipatie onder kaderleden duidelijk gemaakt worden door voordelen te noemen. Zo zijn kaderleden op lange termijn minder tijd kwijt aan de activiteiten die onder jeugdparticipatie vallen.

Aandachtspunten KNVB. Voor de KNVB zijn ook een aantal aandachtspunten opgesteld. Het is voor hen heel belangrijk om de verenigingen te stimuleren bovenstaande zaken uit te gaan voeren. De trainingscursussen zouden bijvoorbeeld meer ruimte kunnen bieden aan het belang van jeugdparticipatie. Aangezien een groot deel van de kaderleden van een vereniging een actieve trainer/coach of leider is, kan jeugdparticipatie op dit vlak al veel winst boeken. Wanneer in de trainersopleiding aandacht zou worden besteed aan jeugdparticipatie, is het mogelijk voor trainers om dit uit te gaan voeren. De kaderleden die deze cursus niet volgen zouden bijvoorbeeld door middel van een informatieavond het belang van jeugdparticipatie kunnen worden uitgelegd. Ten slotte is het een mogelijkheid om de KNVB een ondersteunende rol te laten spelen bij de bevordering van jeugdparticipatie door op elke vereniging een representatieve werknemer te plaatsen voor langere tijd. Deze werknemer moet dan het proces monitoren en zorgen voor evaluatie. Alle leden moeten gehoord worden door deze werknemer. Dit kan door middel van korte vragenlijsten.

Toekomstig Onderzoek. In toekomstig onderzoek is het raadzaam om de verschillen tussen verenigingen mee te nemen, aangezien er vermoedens bestaan dat verschillen in grootte tussen verenigingen van invloed zijn op de mate van participatie. Daarnaast is het raadzaam grondiger te onderzoeken wat jeugd motiveert om deel te nemen aan jeugdparticipatie. In huidig onderzoek kwam naar voren dat selectieteams meer aandacht krijgen en positiever staan tegenover de vereniging met betrekking tot jeugdparticipatie. Toekomstig onderzoek zou dit mee kunnen nemen, om te onderzoeken of er een verband

bestaat tussen deze aandacht en een positieve houding ten opzichte van de vereniging. Als dit zo is zouden verenigingen en de KNVB hierop in kunnen spelen. Verder komt in huidig onderzoek naar voren dat jeugdleden niet bereikt worden, terwijl kaderleden wel positief zijn over jeugdparticipatie. Deze positiviteit komt vermoedelijk (nog) niet voldoende tot uiting in de praktijk. Toekomstig onderzoek zou kunnen onderzoeken wat kaderleden nodig hebben om jongeren te bereiken en waarom dit nu niet voldoende lukt.

Literatuur

- Allen, J. (2003). Social motivation in youth sport. *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 25, 551-567. Retrieved from http://groups.jyu.fi/sporticus/lahteet/LAHDE_5.pdf
- Assor, A., Vansteenkiste, M., & Kaplan, A. (2009). Identified versus introjected approach and introjected avoidance motivations in school and in sports: The limited benefits of self-worth strivings. *Journal of Educational Psychology*, 101, 82-97. doi:10.1037/a0014236
- Baar, P. (1996). Sportuitval bij het jongensturnen. Een belevingsonderzoek naar oorzaken en achtergronden. In: A. Buisman (Red.), *Jeugdsport en beleid*. (pp. 128-148). Houten: Bohn Stafleu van Loghum.
- Baar, P. (2002). *Cursushandleiding training kwalitatieve analyse voor pedagogen*. Utrecht: Universiteit Utrecht.
- Baar, P. (2003). Sportuitval en sportparticipatie van jeugdigen: Een integrale beschouwing. In: J. Bovend'eerd, R. Geertzen, J. Koevoets, & H. Van der Loo (Red.), *Zorg voor jeugdsport. Opstellen over beleid en praktijk* (pp.63-75). Nieuwegein: Arko.
- Baarda, D. B., De Goede, M. P. M., & Teunissen, J. (2005). *Basisboek kwalitatief onderzoek. Handleiding voor het opzetten en uitvoeren van kwalitatief onderzoek*. Groningen/Houten: Wolters-Noordhoff.
- Baarda, D. B., De Goede, M. P. M., & Teunissen, J. (2009). *Basisboek kwalitatief onderzoek. Handleiding voor het opzetten en uitvoeren van kwalitatief onderzoek*. Groningen/Houten: Noordhoff Uitgevers.
- Baarda, D. B., De Goede, M. P. M., & Van der Meer-Middelburg, A. G. E. (2007). *Basisboek interviewen: Handleiding voor het voorbereiden en afnemen van interviews*. Groningen/Houten: Noordhoff Uitgevers.
- Boeije, H., 't Hart, H., & Hox, J. (2009). *Onderzoeksmethoden*. Den Haag: Boom Onderwijs.
- Brustad, R. J., Babkes, M. L., & Smith, A. L. (2001). Youth in sport: Psychological considerations. In: R. N. Singer, H. A. Hausenblas, & C. M. Janelle, (Red.), *Handbook of sport psychology*. (pp. 604-635). New York: Wiley.
- Buisman, A. (1995). *Jongeren over sport*. Houten/Diegem: Bohn Stafleu van Loghum.
- Buisman, A. (2004). Opvoeding in en door sport? *Pedagogiek*, 24, 310-324. Retrieved from <http://www.pedagogiek-online.nl/index.php/pedagogiek/article/viewFile/247/246>

- Chawla, L. (2002). *Growing up in an urbanizing world*. London: Earthscan.
- Clary, E., Snyder, M. & Stukas, A. (1996). Volunteers' motivations: Findings from a national survey. *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*, 25, 485–505.
doi:http://dx.doi.org/10.1177/0899764096254006
- Coakley, J. J. (1998). *Sport in Society. Issues & controversies*. Boston: Mc Graw-Hill.
- Coakley, J. J., & Pike, E. (2007). *Sports in Society: Issues & Controversies*. Boston: Mc Graw-Hill.
- Crum, B. (1992). *Over versporting van de samenleving*. Rijswijk: Ministerie van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur.
- De Haan, M., Van Iersel, B., & Horvers, C. (1996). *Gezin en sportvereniging. Een onderzoek naar de relatie die ouders van jeugdleden hebben met de sportclub van hun kinderen*. Amsterdam: Nederlandse Culturele Sportbond.
- Derks, M. (1999). Hard gras: Sekse, identiteit en voetbal geschiedenis. *Tijdschrift voor Gender Studies*, 2, 5-15.
- De Winter, M. (1995). *Kinderen als medeburgers: Kinder- en jeugdparticipatie als maatschappelijk opvoedingsperspectief*. Utrecht: Tijdstream.
- De Winter, M. (2007). Opvoeding, onderwijs en jeugdzorg in het algemeen belang: De noodzaak van een democratisch-pedagogisch offensief. In: P. A. H. Van Lieshout, M. S. S. Van der Meij, J. C. I. De Pree (Red.), *Bouwstenen voor een betrokken jeugdbeleid*. Amsterdam: University Press.
- De Winter, M. (2011). *Verbeter de wereld, begin bij de opvoeding*. Amsterdam: SWP.
- De Winter, M., De Kroneman, M., & Baerveldt, C. (1999). The social education gap report of a Dutch peer-consultation project of family policy. *British Associations for Social Workers*, 29, 903-914. doi:10.1093/bjsw/29.6.903
- Duijvenstijn, P. (2001). *Quick Scan J-score voor sportclubs*. Arnhem: Jeugd in Beweging.
- Duijvenstijn, P. (2002). Betrek jongeren bij het besturen van de club. *In Sport, bestuur en Management*, 3, 30-31.
- Edelenbos, J., & Monnikhof, R. (2001). *Lokale interactieve beleidsvorming*. Utrecht: Lemma uitgeverij.
- Fletcher, T., & Major, D. (2004). Medical students' motivations to volunteer: An examination of the nature of gender differences. *Sex Roles*, 51, 109–114.
doi:10.1023/B:SERS.0000032319.78926.54

- Gillet, N., Vallerand, R. J., Amoura, S., & Baldes, B. (2010). Influence of coaches' autonomy support on athletes' motivation and sport performance: A test of the hierarchical model of intrinsic and extrinsic motivation. *Psychology of Sport and Exercise, 11*, 155-161. doi:10.1016/j.psychsport.2009.10.004
- Guzzo, R. A., & Dickson, M. W. (1996). Teams in organizations: Recent research on performance and effectiveness. *Annual Review Psychology, 47*, 307-338. doi:10.1146/annurev.psych.47.1.307
- Harinck, F. (2007). *Basisprincipes praktijkonderzoek*. Antwerpen /Apeldoorn: Frits Harinck en Garant-Uitgevers.
- Hart, R. A. (1992). *Children's participation: From tokenism to citizenship*. Florence: Innocenti Essays.
- Hart, R. A. (1997). *Children's participation: The theory and practice of involving young citizens in community development and environmental care*. Londen: Earthscan.
- Hilhorst, P., & Zonneveld, M. (2013). *De gewoonste zaak van de wereld: Radicaal kiezen voor de pedagogische civil society*. Den Haag: Raad voor Maatschappelijke Ontwikkeling.
- Hoogendam, A. C. J., & Meijs, L. C. P. M. (1998). *Vrijwilligers in de sportvereniging: Organiseren van betrokkenheid*. Utrecht: NOV Publikaties.
- Klijn, E. H., & Koppenjan J. F. M. (1998). Tussen representatieve en directe democratie: Interactieve besluitvorming en 'de politiek'. *Bestuurskunde, 7*, 302-308.
- Knoppers, A.E. (2006). *Wat brengt sport teweeg?!* Zeist: Jan Luiting Fonds.
- KNVB. (2007). *Visie van de KNVB op het (beter) leren voetballen*. Zeist: KNVB.
- KNVB. (2009). *Samen scoren: Beleidsplan voetbal 2009-2014*. Zeist: KNVB.
- KNVB. (2012). *Uitstroomonderzoek*. Zeist: KNVB.
- Langeveld, M. J. (1979). *Beknopte theoretische pedagogiek*. Groningen: Wolters-Noordhoff.
- Lansdown, G. (2001). *Promoting children's participation in democratic decision making*. Florence: UNICEF International Child Development Centre.
- Likert, R. (1932). A Technique for the Measurement of Attitudes. *Archives of Psychology, 140*, 1-55.
- Longhurst, K., & Spink, K. S. (1987). Participation motivation of Australian children involved in organized sport. *Canadian Journal of Sport Sciences, 12*, 24-30.

- Percy-Smith, B. (2007). You think you know? You have no idea: Youth participation in health policy development. *Health Education Research*, 22, 879-894.
doi:<http://dx.doi.org/10.1093/her/cym032>
- Pröpper, I. M. A. M., & Steenbeek D. A. (1998). Interactieve beleidsvoering: Typering, ervaringen en dilemma's. *Bestuurskunde*, 7, 292-301.
- Punch, K. F. (2005). *Introduction to social research*. Quantitative and qualitative approaches. London: Sage Publications.
- Ranjani, R. (2000). *The political participation of children*. Massachusetts: Harvard Center for Population and Development Studies.
- Robson, C. (2005). *Real world research*. United States of America: Blackwell Publisher.
- Steenbergen, J., De Knop, P., & Elling, A. (2001). *Values and norms in sport: Critical reflections on the position and meaning of sport in society*. United Kingdom: Meyer & Meyer Sport.
- Teunissen, J. (1985). Triangulatie als onderzoeksstrategie in symbolisch interactionistisch onderzoek. In: W. Arts, H. Hilhorst, & F. Wester. (Red.), *Betekenis en interactie: Symbolisch interactionisme als onderzoeksperspectief*. (pp. 82-97). Deventer: Van Loghum Slaterus.
- Van den Heuvel, M., & Van der Poel, H. (1999). *Sport in Nederland, een beleidsgerichte toekomstverkenning*. Haarlem: De Vrieseborch.
- Van der Klein, M., Mak, J., & Van der Gaag, R. S. (2011). *Professionals en vrijwilligers(organisaties) rond jeugd en gezin. Literatuur over samenwerken in de pedagogische civil society*. Utrecht: Verwey-Jonker Instituut.
- Van Woerkum, C. M. J. (2000). *Communicatieve en interactieve beleidsvorming*. Deventer: Kluwer.
- Weijers, I. (2001). *De creatie van het mondige kind; Geschiedenis van pedagogiek en jeugdzorg*. Amsterdam: SWP.
- Weiss, M. R., & Duncan, S. C. (1992). The relationship between physical competence and peer acceptance in the context of children's sport participation. *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 14, 177-191.
- Weiss, M. R., & Murphy, S. M. (1995). Children in sport: An educational model. In: S. M. Murphy, (Red.), *Sport psychology interventions*. (pp 39-69). Canada: Human Kinetics.
- Wilbrink, I. (2001). *De Generatie@. Trendrapport jongeren en vrijwilligerswerk*. Utrecht: NOV, sVM.

Wilke, H. (1992). *Ironie des staates*. Frankfurt am Main: Suhrkamp Verlag.

Wylleman, P., De Knop, P., Degreef, A., Dyck, B., & Theeboom, M. (1990). Participating in and dropping out of youth sport in Flanders. *Sport*, 32, 58-67.

doi:10.1080/1357332012003387

Wylleman, P., De Knop, P., Theeboom, M., & Degreef, A. (1993). Research into the (non)participation of youth in organized sports. In: W. Duquet, P. De Knop, & L. Bollaert. (Red.), *Youth Sport: A social approach*. Brussel: VUBPress.

